

ЗАЯВКА
на проведення дослідно-експериментальної роботи за темою:
«Організаційно-педагогічні умови формування PROнавичок у
вихованців заміських таборів оздоровлення та відпочинку закладів
позашкільної освіти»
на 2021 – 2026 роки

У сучасний світ не стоїть на місці. Науково-технічний прогрес стрімко змінює професійний ландшафт інформаційного суспільства XXI століття, звички та стиль життя людей. Фахівці відзначають, що гнучкі навички (надпрофесійні навички, PROнавички, soft skills, наскрізні вміння) все більше визначають успішність людини в сучасному висококонкурентному та жорсткоглобалізованому, цифровому світі.

Учасники Всесвітнього економічного форуму у Давосі (2016 рік) відзначили, що трансформація освіти в умовах науково-технічної революції призводить до зростання потреби в гнучких навичках, а Асоціація бізнес-освіти США і Організація економічного співробітництва та розвитку визначають гнучкі навички як критично важливий фактор працевлаштування в умовах сучасного ринку праці.

Для створення більшості товарів (послуг) сьогодні від професіоналів з різних галузей, у першу чергу, вимагається забезпечення ефективної комунікації, кооперації, розвинутого критичного мислення та креативного підходу до вирішення професійних завдань (Soft skills 4K).

У концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р, стверджується, що наскрізні вміння (читати з розумінням, висловлювати власну думку усно і письмово, критично та системно мислити, діяти творчо, виявляти ініціативність, здатність логічно обґрунтувати позицію, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми) формуються на всіх інтегрованих курсах або предметах. Вони є спільними для всіх ключових компетентностей. Заклади позашкільної освіти мають це враховувати у своєму освітньому процесі та посилювати і підтримувати розпочату роботу.

Для розвитку гнучких навичок фаховою спільнотою розроблений різноманітний інструментарій. До найбільш ефективних технологій фахівці

відносять соціально-емоційні тренінги, корпоративні програми підготовки та навчання, наставництво і коучинг. Результати сучасних досліджень показують, що найбільш ефективно розвиваються гнучкі навички саме у дітей та підлітків під час навчання у закладах загальної середньої та позашкільної освіти. Заклади позашкільної освіти мають можливості для ефективного розвитку гнучких навичок вихованців як під час занять у гуртках та і під час оздоровлення і відпочинку.

Але, незважаючи на це, сучасні освітянські реалії засвідчують:

- ✓ недостатню готовність адміністрацій і педагогічних колективів закладів позашкільної освіти до ефективного формування у дітей і молоді ПРОНавичок під час оздоровлення та відпочинку;
- ✓ відсутність сучасних навчальних і тренінгових програм (методик) для розвитку ПРОНавичок у вихованців таборів оздоровлення та відпочинку закладів позашкільної освіти;
- ✓ низьку наступність у розвитку ПРОНавичок вихованців різних вікових груп у таборах оздоровлення та відпочинку;
- ✓ низька кореляція між розвитком ПРОНавичок у вихованців таборів оздоровлення та відпочинку та навчально-методичним забезпеченням гуртків закладів позашкільної освіти;
- ✓ відсутність інструментарію моніторингу розвитку ПРОНавичок у вихованців таборів оздоровлення та відпочинку закладів позашкільної освіти.

Таким чином, актуальність теми визначається суперечністю між існуючими організаційно-методичними практиками, застарілими підходами до організації відпочинку (оздоровлення) у закладах позашкільної освіти та нагальною потребою у системній роботі з розвитку Soft skills (ПРОНавички) у вихованців таборів оздоровлення та відпочинку для їх гідного життя у XXI столітті.

Гіпотеза дослідно-експериментальної роботи ґрунтується на припущенні, що впровадження навчальних і тренінгових програм, спрямованих на соціально-емоційний розвиток (комунікаційні, коопераційні, креативні, профорієнтаційні компетентності та критичне мислення) вихованців молодшого, середнього та старшого шкільного віку; побудова взаємодії з дітьми на основі довіри, безпеки та підтримки, гри, індивідуального та групового досвіду, моделювання майбутнього достовірно

підвищить ефективність формування ПРОнавичок у вихованців таборів оздоровлення та відпочинку закладів позашкільної освіти.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній апробації організаційно-педагогічних умов розвитку ПРОнавичок у вихованців молодшого, середнього та старшого шкільного віку закладів позашкільної освіти під час організованого оздоровлення і відпочинку.

Об'єкт дослідження: організація оздоровлення та відпочинку у дитячих таборах.

Предмет дослідження: розвиток ПРОнавичок у вихованців закладів позашкільної освіти під час організованого оздоровлення і відпочинку.

Досягнення мети здійснюватиметься шляхом виконання наступних завдань:

- ✓ Проаналізувати вітчизняний та світовий досвід розвитку ПРОнавичок (наскрізних умінь, Soft skills) у дітей та учнівської молоді.
- ✓ Розробити та експериментально апробувати організаційно-педагогічні умови розвитку ПРОнавичок у вихованців молодшого, середнього та старшого шкільного віку закладів позашкільної освіти під час організованого оздоровлення і відпочинку.
- ✓ Підібрати діагностичні методики та здійснити моніторинг сформованості ПРОнавичок у вихованців Херсонського центру позашкільної роботи.
- ✓ Створити сайт для учасників освітнього процесу «Прокачай PROSKILLS під час літнього відпочинку».
- ✓ Розробити методичні рекомендації, збірники матеріалів щодо розвитку та оцінювання ПРОнавичок у вихованців закладів позашкільної роботи.
- ✓ Узагальнити та популяризувати напрацьований досвід на всеукраїнських, обласних та районних науково-практичних заходах.

Теоретико-методологічною основою дослідження є:

- ✓ тренінгова програма «ПРОнавички майбутнього» (автори навчально-методичного посібника Н. О. Лещук, Я. М. Сивохоп, Л. А. Києнко-Романюк, схвалено комісією Науково-методичної ради МОН України для використання у навчально-виховному процесі, лист ІМЗО №22.1/12-Г-830 від 05.08.2019);

- ✓ теорія “Soft skills 4K: комунікація, кооперація, креативність та критичне мислення” (сформульована у 2016 році на Всесвітньому економічному форумі в Давосі);
- ✓ Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р), у частині задекларованих наскрізних умінь: читати з розумінням, висловлювати власну думку усно і письмово, критично та системно мислити, діяти творчо, виявляти ініціативність, здатність логічно обґрунтувати позицію, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв’язувати проблеми;
- ✓ Указ Президента України № 42/2016 "Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація";
- ✓ досвід організації оздоровлення та відпочинку у кращих дитячих таборах світу та України (“Артек”, “Молода гвардія” тощо).
- ✓ наукові основи компетентнісного підходу (Т.Байбара, Н.Бібік, О.Пометун, О.Савченко, А.Хуторський та ін.).
- ✓ класичні гуманістичні концепції розвитку освіти: А. Макаренко (теорія розвитку учнівського колективу), В. Сухомлинський («Серце віддаю дітям», «Народження громадянина»), Ш. Амонашвілі (особливості гуманної педагогіки).

Для вирішення завдань експериментальної роботи, досягнення цілей, перевірки гіпотези будуть використані загальнонаукові методи – теоретичні: вивчення і аналіз нормативних документів Міністерства освіти і науки України; філософських, психологічних, педагогічних джерел, навчальних програм для закладів освіти; інформації ЗМІ, Інтернет-джерел тощо з метою обґрунтування теоретичних засад наукової розвідки; моделювання – для побудови ідеальних високоефективних підходів до формування в учнів громадянських компетентностей; емпіричні – діагностичні (тестування, бесіди, опитування й анкетування педагогічних працівників, учнів, батьків, представників громади), обсерваційні (цілеспрямоване педагогічне спостереження за діяльністю адміністрації і вчителів-предметників вихователів для вивчення стану проблеми у педагогічній практиці); педагогічний експеримент (констатувальний і формувальний) для виявлення потенційних можливостей і перевірки ефективності інноваційних підходів до

формування у здобувачів освіти громадянських компетентностей, а також статистичні – опрацювання й порівняння результатів кількісного і якісного аналізу здобутих даних.

База експерименту – відокремлений підрозділ Херсонського центру позашкільної роботи ПЗОВ “Оздоровчій табір ім. Івана Голубця”.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає у:

- теоретичному обґрунтуванні та розробці організаційно-педагогічних умов розвитку ПРОнавичок у вихованців закладів позашкільної освіти під час організованого оздоровлення і відпочинку;
- підбору комплексу діагностичних методик (у тому числі розробка ситуативних тестів) розвитку ПРОнавичок у вихованців закладів позашкільної освіти;
- доповненні методик розвитку комунікативних, коопераційних, креативних компетентностей, логічного та критичного мислення, профорієнтаційних навичок дітей молодшого, середнього та старшого шкільного віку.

Практичне значення дослідження полягає у:

- популяризації серед учасників освітнього процесу розвитку ПРОнавичок для успішного життя у XXI столітті через створення сайту «Прокачай PROSKILLS під час літнього відпочинку»;
- розробці методики розвитку ПРОнавичок у вихованців молодшого, середнього та старшого шкільного віку закладів позашкільної освіти під час організованого оздоровлення і відпочинку;
- підвищенні ефективності організації оздоровлення та відпочинку у закладах позашкільної освіти;
- розробці методичних рекомендацій щодо діагностування ПРОнавичок у вихованців закладів позашкільної освіти;
- створення банку тренінгових вправ за модулями програми ПРОнавички майбутнього;
- розробці методичних рекомендацій та збірників матеріалів для педагогічних працівників щодо розвитку ПРОнавичок у вихованців закладів позашкільної освіти під час організованого оздоровлення і відпочинку;
- підготовці пропозицій щодо впровадження одержаних результатів у роботу закладів позашкільної освіти Херсонської області.

Достовірність результатів забезпечуватиметься методологічною обґрунтованістю його вихідних теоретичних позицій; застосуванням

комплексу методів, адекватних меті і завданням експериментальної роботи; об'єктивністю критеріїв оцінки результатів; єдністю кількісного та якісного аналізу експериментальних даних.

Очікувані продукти:

1. Методичні рекомендації щодо діагностики розвитку ПРОнавичок у підлітків (14-16 років).
2. Навчальна програма «Впевнений старт до ПРОнавичок» для молодшого шкільного віку.
3. Тренінгова програма «Розкриваємо світ ПРОнавичок» для середнього шкільного віку.
4. Навчальний посібник «Розвиток громадянських компетентностей здобувачів освіти на засадах педагогіки партнерства».
5. Навчально-методичний посібник «Системний вимір формування ПРОнавичок у вихованців закладів позашкільної освіти під час організованого оздоровлення і відпочинку».

Упровадження очікуваних результатів дослідно-експериментальної роботи буде здійснюватися у практику роботи зацікавлених закладів позашкільної освіти та дитячих таборів оздоровлення і відпочинку Херсонської області.

Результати дослідження адресуватимуться керівникам і педагогічним працівникам закладів позашкільної освіти, дитячим таборам оздоровлення і відпочинку, методичним працівникам районів, міст і об'єднаних територіальних громад, викладачам і студентам коледжів і університетів; можуть застосовуватися в системі післядипломної педагогічної освіти.

Організаційно-кадрове забезпечення дослідно-експериментальної роботи:

Науковий консультант – Моїсєєв Сергій Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії й методики виховання, психології та інклюзивної освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Методичний консультант – Гусь Таїса Йосипівна, завідувачка навчально-методичної лабораторії виховної роботи та позашкільної освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Відповідальний виконавець: Свинаренко Ірина Павлівна, директор Херсонського центру позашкільної роботи Херсонської міської ради.

Термін проведення експерименту: 01.09.2021 – 31.08.2026.

Етапи проведення експерименту:

1. Підготовчий етап (01.09.2021 – 31.05.2022):

- визначення та наукове обґрунтування теми, мети, об'єкта та предмета дослідно-експериментальної роботи;
- вивчення та аналіз педагогічного досвіду з проблеми проведення експерименту; теоретичний аналіз науково-методичної літератури з проблеми
- Участь представників ініціативної групи у всеукраїнському тренінгу з ПРОНавичок
- налагодження співпраці з КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», яка здійснює наукове та методичне керівництво дослідно-експериментальною роботою;
- презентація програми дослідно-експериментальної роботи для педагогічних колективів та батьківської спільноти: Херсонського Центру позашкільної роботи Херсонської міської ради, ВП ХЦПР ХМР ПЗОВ «ОТ ім. Івана Голубця, денний табір «Сонечко», загони активного відпочинку;
- проведення педагогічної ради, учнівської та батьківської конференцій, громадських слухань, присвячених питанню входження педагогічного колективу, учнів, батьків у дослідно-експериментальну роботу;
- створення ініціативних груп, команди лідерів, у ХЦПР ХМР, зацікавлених у проведенні дослідно-експериментальної роботи;
- проведення зустрічей (тренінгів) з ініціативними групами (із залученням фахівців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») щодо визначення рівня демократичного розвитку закладів освіти та складання спільного плану демократичних змін;
- Кадрове забезпечення проведення експерименту
- розробка нормативного забезпечення дослідно-експериментальної роботи; ---- визначення та уточнення функціональних обов'язків членів педагогічного колективу щодо вирішення завдань експерименту
- створення сайту « Прокачай PROSKILLS під час літнього відпочинку», з метою забезпечення доступності інструктивно-методичних матеріалів усім учасникам виконання проекту, педагогам, батькам та дітям.

- підготовка педагогічного колективу до роботи в експериментальному режимі і підбиття підсумків першого (підготовчого) етапу дослідно-експериментальної роботи.

2. Констатувальний етап (01.06.2022 – 01.10.2023):

- відбір та теоретичне обґрунтування діагностичних методик дослідження;
- розробити та апробувати діагностичний інструментарій розвитку ПРОнавичок у підлітків (14-16 років);
- уточнення термінологічного апарату дослідження: «ПРОнавички», «м'які навички», «наскрізні уміння»;
- Проведення тренінгу з ПРОнавичок (авт. Наталія Лещук та ін.) для педагогічних працівників залучених до літнього відпочинку вихованців закладів позашкільної освіти;
- залучити вихованців закладів позашкільної освіти до написання учнівської науково-дослідницької роботи в системі МАН України з проблематики розвитку ПРОнавичок у вихованців позаміських таборів оздоровлення та відпочинку;
- проведення апробації та адаптації навчально-креативної програми «ПРОнавички майбутнього» (авт. Наталія Лещук та ін.) в освітньо-оздоровчому процесі ВП ХЦПР ХМР ПЗОВ «ОТ ім. Івана Голубця,
- Створення банку тренінгових вправ за модулями програми ПРОнавички майбутнього;
- Організувати проведення тренінгу для педагогічних працівників ХЦПР «Апробація тренінгових вправ за модулями програми ПРО навички майбутнього для молодшого та середнього віку»
- проведення педагогічної ради «Сучасний стан та перспективи розвитку ПРОнавичок у вихованців закладів позашкільної освіти».
- Адміністрування та змістове наповнення сайту «Прокачай PROSKILLS під час літнього відпочинку»,
- підбиття підсумків другого (констатувального) етапу експериментальної роботи.

3. Формувальний етап (01.10.2022 –):

- проведення апробації та адаптації навчально-креативної програми «ПРОнавички майбутнього» (авт. Наталія Лещук та ін.) в освітньо-оздоровчому процесі міських та позаміських таборів оздоровлення і відпочинку, загони активного відпочинку.
- Розробка та експериментальна апробація ігрової програми «Впевнений старт до ПРОнавичок » для молодшого шкільного віку.
- Розробка та експериментальна апробація тренінгової програми «Розкриваємо світ ПРОнавичок» для середнього шкільного віку.
- Розробка та експериментальна апробація тренінгової програми «Пронавички майбутнього» для старшого шкільного віку.
- обмін досвідом серед колег щодо розвитку ПРОнавичок у різних вікових групах (майстер-класи, тренінги, виступи на педагогічних радах, методичних об'єднаннях).
- висвітлення перебігу дослідно-експериментальної роботи на сайті закладів освіти та у соціальних мережах.
- друк видавничої продукції з проблематики дослідно-експериментальної роботи;
- проведення проміжних моніторингових досліджень рівня розвитку ПРОнавичок вихованців ХЦПР ХМР під час літнього відпочинку;
- підбиття підсумків третього (формуального) етапу експериментальної роботи.

4. Узагальнюючий етап (01.09.2024 – 31.12.2024):

- кількісний і якісний аналіз результатів формуального зрізу;
- порівняння результатів дослідно-експериментальної роботи, одержаних на констатувальному і експериментальному зрізах;
- висвітлення перебігу дослідно-експериментальної роботи на сайті закладів освіти та у соціальних мережах;
- друк відповідної видавничої продукції: ігрової програми «Впевнений старт до ПРОнавичок » для молодшого шкільного віку, тренінгової «Розкриваємо світ ПРОнавичок» для середнього шкільного віку; навчально-методичний посібник «Системний вимір формування ПРОнавичок у вихованців закладів позашкільної освіти під час організованого оздоровлення і відпочинку»;

- презентація досвіду роботи на всеукраїнських, обласних та районних науково-практичних заходах;
- проведення Всеукраїнського науково-практичного семінару-тренінгу з теми: «Системний підхід до формування ПРОнавичок майбутнього у вихованців закладів позашкільної освіти у таборах оздоровлення і відпочинку»;
- підбиття підсумків четвертого (узагальнюючого) етапу експериментальної роботи.

5. Рефлексивний етап (01.01.2025 – 31.08.2025):

- зіставлення очікуваних і отриманих результатів експериментальної роботи;
- корекція розроблених та апробованих матеріалів з урахуванням одержаних результатів;
- опис апробованої системи педагогічного інструментарію розвитку громадянських компетентностей у закладах освіти, а також їх історій змін;
- підбиття підсумків експериментальної роботи
- звіт на вченій раді КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» про хід дослідно-експериментальної роботи